

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leta	4.50
Pol leta	2.30
Četrt leta	1.20

Pri oznanilih in ravno tako pri „ponudnicah“ se plačuje za navadno tiskopno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat

Za večje erke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternolliju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della caserma 60“

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Uredništvo oziroma upravništvo v Paternollijevi tiskarni v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

V Gorici 28. novembra 1874.

(Cenilna komisija—davki—Iraštven.)—Okrajna cenilna komisija za polit. okraj goriške okolice je začela dne 3. t. zopet obhajevati vse občine svojega okraja in v novič pregledovati in ceniti izgledna zemljišča. Menila so ti komisijski obhodi sad mnogobrojnih rekursov zopet razglašene cenilne tarife. Tak obhod, ki kateremu so povabilni ne samo vsi udje, ampak tudi vsi namestniki cenilne komisije (vseh je skupaj 16) in ki traja morda cel mesec, gotovo ne stane malo, zato pa bi bilo želeli, da bi mnogo izdal; a kakor se nam pripoveduje, se cenitev ne vrši posebno ugodno.

Tu zapazujemo nekako imaćnost od strani gospolov ulov in namestnikov. Da sedaj se jih nij deložilo obhoda nikdar več nego po deset li nadu, večkrat tudi samo po osem. Ko je komisija obhajevala kanalski okraj — počasi jo je gospod Fr. Matič, ki je tudi ud in ob enem velik posestnik, eno celo uro se svojo navzročnostjo. Tako se nam vsaj poroča iz Kanala. Taka malomarnost v tako velevažni zadevi gotovo nij na pravem mestu, posebno če so pomislili, da so vladni zastopniki vselej v polnem številu navzočni. Posestniki, ki zastopajo davkoplačevalce v cenilni komisiji, so menila premdo pruharili ministra do Pretisa besede v prvi seji sedajnega državnega zborovanja, ko je rekel, da obeta reforma zemljiščne davka izdatno popoljšanje državnega finančnega stanja. Civant consulas. . .

Res je bila letos sploh na Goriškem dobra letina in nij se bala, da bi ljudstvo po dežli, kakor lani, lakote trpelo, ker je pridelkov za živež dosta, vendar pa onih, iz katerih bi se dalo kaj noveč izkavati premdo, da bi mogli naši posestniki vse zastane in tekoče davke poravnati in oni hude rane zaceliti, ki so jim jih zasekale poprejšnje slabe letine. Zatorej bi bilo vsakakor želeli, da bi c. k. davkarje ne postopale prestrogo proti zamašnim davkoplačevalcem, kolikor glede davkov, toliko glede zemljiščne—odvažnih dolgov. Posebno žalji so mnogim nsprenesljivo breme, katero naj bi se, če le mogče, tako zlučalo, da bi se z dovoljenjem deželnega odbora v primernih letnih obrokih poravnalo.

Zima je tu in treba telaj resno na to misliti, kako si bomo vpravili v tem času društveno življenje. To letu se v Gorici malo brigamo za društvene

zabave; zadostuje, da nas vojaška golba po dvakrat v tednu v mestni vrt in o petkih zvečer na Travnik privabi in k večjemu da nas tudi ob nedeljah v kakem gostilničnem vrtu kratkocasi. Za poletne zabave v zaprtih prostorih je v Gorici pretoplo. Zlaj še le se je odprlo mestno gledišče in nenavadno dobro jo društvo, katero predstavlja vsak večer italijanske igrokaze. A gledišče jo pri vsem tem slabo obiskovano. V tem oziru so goriški italijani zelo polobni ljubljanskim slovenem. Nemška društva se sicer v goriškem gledišči prav redko producirajo, a kekar se, takrat ne manjka obiskovalcev, da si godrnjajo in zabavljajo „L'Isanzo“ in njegovi privrženci. Kedar se pa italijanske igre predstavljajo, če tui dobro, je gledišče navadno prazno ali vsaj poluprazno in vsa Jsončeva zaslužena in nezaslužena hvata ne pomaga nič—italijanska dramata, društva imajo vselej zguba, kakor je slovensko dramatično društvo vsako leto sè svojimi predstavami v ljubljanskem gledišči pasivno, dasi ravno so njegove predstave dostikrat boljše od nemških. Kedo je neki tega kriv? Mari vladu, ali nemškutarji ali kali? Kaj se! nobeden drugi nego mladenost narodnjakov tu in tam. In tu se ne more govoriti o nezavednosti, o pomanjkanji razuma za dobro predstave in za povzdigo dramatične, ali kaj tacega; kratkornikar! Narodna inteligencija je mrzla, ona prezira in zanemarija ta velevažni faktor duševnega napredka. To la italijanom nij to toliko zameriti, ker so v dramatikah dospeli uže do vrhunce; a mi Slovenci smo v tem oziru še v zibelki, pa se prav po svoji nemarnosti ne moremo izkubacati iz otročjih povojev!

Mi v Gorici težko sodimo, zakaj se Slovenci v središči Slovenije tako malo brigajo za slovenske predstave, da mi celo tega ne moremo prav razumeti, ko vidimo, da se pri nas celo kmoečko občinstvo vrlo zanima za glediščne predstave. Saj so okoli Gorice in sploh na Goriškem čitalnice vedno natlačene, kekar se predstavljajo igre.

Goriška čitalnica odpre prihod. saboto s plesom svoje zimske zabave. To je pravo, združiti mlade moči, da se segrejejo za celo zimo. Želati bi bilo pa vendar, da bi sedajni odbor z lepo besedo svoje delovanje sklenil; saj ne manjka močij niti pevskih niti igralnih, le organizovati jih treba. Potem je zlaj tui čas misliti na zaustvena prelavanja; kar se je lani začelo, trebalos nadaljevati, s tem pokazemo Slovenci v Gorici pravo duševno življenje in napredovanje. Pozivljamo torej gosp. učenjake prave in šaljive, naj oai in drugi skrbé, da

se v tej zimi pogostoma zberamo na domačem ognjišči v čitalnici.

Po vaseh na Goriškem se tudi uže tu pa tam pripravljajo za besedo z glediščnimi predstavami. Solkanska čitalnica koraka naprej, — ona bode imela v nedeljo 29. t. m. po občem zboru polit. društva „Soča“ besedo s prav zanimivim prgramom. Vasele igro „Zakonske nalogo,“ deklamacijo in druge točke bodo samo kmoečka dekleta in domači fantje izvrševali. Le veselo naprej in drugo čitalnice po tem izgledu; take zabave so naj sijajnejši dokaz, kako si naše ljudstvo vrlo pomaga do omike.

Dopisi.

Iz slovenskega Štajerja* (O našem šolstvu.) Šolstvo na slovenskem štajerji je za Slovence zlasti v sedajni dobi ne malo zanimivo. Moj tom, ko so na Kranjskem z učiteljem nemška politika ugnaja, vidimo na Štajerskem dovolj lepo razvijanje narodnega šolstva, toliko v podugoenem, kolikor v narodnem obziru. Proveč hvaliti se sicer tui ne moremo, ker nam tudi čer ni oblaki žugajo, t. j. od deželnega šolskega svota se nam napoveduje ukaz o mnogim učenji malo potrebne nemščine, ali drugače rečeno: ukaz o germaniziranji naših šol. Vnlur so ti čer ni oblaki morla nekoliko še razzeno! —Maj ljudskim učiteljstvom nudajtan pri nas lepo štavilo narodnih in omnikanih moč, ki so se na Štajerskem več ali manj stalno naselili, ker jih je boljše materjalno stanje senkaj privabilo. Tomu dokaz je, novo „Učiteljsko društvo za slovenski Štajer“ ki štje vesled poročila v 11. šte. „Slov. učitelja“, okoli 70 pravih družabnikov, ki so slovensko-štajerski uč telji. Po doselanji izkašnji deluje to društvo prav blagotno. Ž leti je le, da ne bode upesalo, ampak v svoji pričeti delavnosti ustrajalo. —A tudi druga manjša učiteljska društva po slovenskem Štajerji so vse hvale vredna, in se odlikujejo dosta od drugih društev po Slovenskem. Naj mi bo dovoljeno imenovati: „učiteljsko društvo“ za okraj Brezica, Kozje in Sevnica, ki je neizmerno marljivo, in v kojem učitelji skoro le v materinom jeziku

* Nas bode veselilo, če nam večkrat kaj pišete ob odotnih šolskih in splošnih razmerah. Ured.

LISTEK Sosed.

Arabeska spisal A. Sušnik.

Vsaki dan ga je videla skozi okno in zjutraj ko je othajati, o polnó, so se je vračal zvečer, ko se jo ho il sprehajati. Njegovoga prihoda nij mogla nikdar dočkati.

Črna noč je uže vselej krila „belo Ljubljano“, ko se je vračal on domov. Čim več se je klonila skozi okno, da bi meju drugimi zagledala njegov o postavo, ki hodijo v nasprotni hiši ven i noter, tim bolj se jej je temnilo prei očmi. Spomnila se je izreka, da oko ljubezní bistro vidi, da vih v temi in da ljubeč sré svoje ga ljubega meju tisočerimi spozna. Kako je vendar neresničen ta pregovor! Je li kedo ljubil plamteče i vladno. Je bila gotovo ona. Iz meju tisoč mož, bi si bila izbrala le njega, s to navadno, prosto vnanostjo, ki nij bil niti kraljeve postave, ne čilega obnašanja, enako tenki vrbi kraj bistriga potoka. Ko ga je videla na ulici, tihih, lehkih in vendar ponosnih korakov, mislila je, da ga obdaja žar. Sodila je, . . . da tako bi hodila cvetka, ko bi oživela. . . . . Pavlina se nij brigala več za svet. Celé dni je sedela pri oknu. Njej je vzhajalo solnce ob osmih zjutraj po leti i po zimi. Večerna luna se ji je vselej prikazala, ko so ure na ljubljanskih stolpih enakom-rano odbile vsem. Potem je pa nastala noč, v kojoj je dihtivo čakala sanj. Podobe so jej mig-

ljala pred očmi, trudila se je, da bi jo spoznala ali zastojala. . . . vselej se ji je sanjalo la o njem, to so bili njegovi lepi lasje, to je njegova hoja, to so njegove belé roké, ne, ne, to nij on, gré okoli, se ustavlja, šel je v tretjo hišo naprej. . . . Očesna njena omagujejo, se zapirajo, prirota zahteva tui svojo. Spanjšek objema v mi mi pruti nježno devo, ter jej vliiva mir v nedolžno, otročeje sré . . . . .

Čeravno veter buči i dež pléska na okna, vendar Pavlina čuje njegova korake na tlaku; z blaženim smehljajem tu stoji ona prei oknom, ter zré v nasprotno, zagnjeno in razsvetljeno. Zastonj jo lomi i vije spance, zastonj jej ročice in nožice omagujajo. Trepdnice so vselej o tpró na pol, da oči zamorejo poslati ljubeči pogled na seneo v nasprotni sobi.

Pavlina dr mlje; in ko se v tre. kih izvije — naróčji spunja, jej je plapol luči, ki miglja za zagrindom nasprotnega okna. večérna zvezda, ki jo obletuje z rožnimi bohki in angeljri, ki jo zazibljejo v slatke sanje, prijetne prikazni in vabljlive fantazije.

Sama nij vedela, kako se jej je ljubezen vkrala v sré. Ko ga je videla prvi krat, se je zdel njenemu pogledu mil. Tako n. pr., kakor se zagledamo v kako lepo podobo, ki nam dopala, toda nas ne navdušuje. Pri drugem pogledu je uže zapazila, da se ji dopala, ker je bil krasen, v tretje jej je bil priljubljena knjiga, h kojij se vedno radi vračamo, ker vémo, da obsega lepo tvarino; konečno nam je drag spomin, ki ga dolgo hranimo, ter se od njega ne ločimo po nobeni ceni.

Nij vprašala, kako se zove ali kako mesto ima v družbinskem življenji. Vedela je samo o njegovih sanjarskih, bledom trih očéh, ki so se jej izpod očalov zabliščeli, poznala je samo njegovo halo, ponosno čelo, poznala je mihlino, skoro žensko ročico njegovo, svetle izpoli klobuka viseče lasé, lepe, črne brke in mirno, taso nje njegovo. Le po naključji je slišala od dragih ljudi, da se zove Vošlj; je profesor a rodim oca. Kuj ji je na tem ležeč? On je bil njena zvezda, in svojo zvazlo ga je tui imenovala. Ne čulimo se, da je Pavlina, čeravno še svoj ideal prav poznala nij, — tako sedila o njem.

Ljubeča sré in to posebno dekletovo, vidi v onem, komur se je naklonilo, vse lepe lastnosti, koje pripisuje ljubljenemu predmetu.

Tola so tui ženske, ki z enim samim pogledom poznajo, koliko smajo mlademu človeku verjeti. — Ne ravnujo se po nobenih navsetih ali fiziologičnem presojevanji, oné so tuijo sè srcem, instinktom, če to tako smemo imenovati, i verjemito, redkeje se prevarijo, nego morda učeni mož.

Enako Pavlina. Sré jej je pravilo, ko je pogledovala na blelo, mirno lice, da mož, komur je naklonjena, zamore biti hlalen, do njen ga spola brezčuten, — ali se pa zamore v njem vneti plamteča, trajna ljubezen; to la prepričana je bila, da nikdar ne bode iskal ruzkošje življenja v ljudskih kalužah, da čut ljubezni, kekar se mu vname, ostane vselej čist, n oskranjeni, da sré svoje nikoli ne proda mamonu, tud svoj in delovanje dobičku in sebičnosti. Pavlina se nij motila.

Ku prav verlo drug družega podučajo. Na čisto narodni podlagi ste tudi osnovani učiteljski društvi Savinjske doline in za Šmarijski okraj. Mnogo verlih in narodnih učiteljev štijejo ormuški, ptujski, ljutemerski in tudi drugi ožraj.

Ktor dobro pozna učiteljske razmere po slovenskem Štajerji, mora priznati, da je pri nas lepo število uže jako omikanih pedagogov; iz njih omike pa dalje sledi, da je med njimi mnogo značajnih narodnjakov. a drugi pa, ki služijo pod nasproti svojje narodnosti, tudi narolu ne nasprotujejo. Te poslednje je namreč praktična izkušnja v šoli izučila in prepričala, da na podlagi tujega jezika v šoli nobenega napredka nij. Zavoljo tega nabajaš pri nas tudi na take (nemškutarke) učitelje, ki v privatanem življenju lasti namučine rabijo, a venkar za svojo šolo le muerinščno zagovarjajo kot podlago vsemu po laku, in si v ta namen boljših slovenskih knjig želé.

Pedagogika se je dan danes uže tako razvila in ipedagogično omikani učitelj se tanj dobe ima tudi toiko poštenja še, da n' hode deloval proti načelom pedagogike in proti lastnemu prepričanju, ker izpovedi, da bi potem sam sebe in otrok' mačit. Zavoljo tega se bodo namere germanizatorjev, ki baš šole za svoje namene uporabljavati hočejo, razbile tudi na omikanih učiteljih sedanje doba. Res je, da mnogim učiteljem se je težko boriti proti silovitim nemškutarjem, ki so si v krajnih in okrajnih šolskih svetih mnogo upljiva pridobiti znali, a značajni naši šolniki, podpirani od narodnih mož, ne bodo se nikdar rabiti pustili za namene požrešnih ponemčevalcev.

Na Dunaji, 15. novembra. (Izv. dop.) Proti navadi dolgo časa mudila se je krasna jesen pri nas. Lepi dnovi so bili, a večraj nam je poslala nesrečna zima bele metuljčke kot znamenja, da hoče ona odslej naprej gospodariti. Ti beli metuljčki so sicer redko padali, kakor pa bi ne hoteli obstati, a venkar so nam pripravili tako blato in lužo po mestu, da skoro nij mogoče iz hiše in pripravili so nas ob nem ob zabavo, ki se le enkrat v letu vrši in zato je vsakemu pobožnemu kristjanu jako žal. Danes pišemo namreč p'ntnajstega novembra, nedelja je in po vrhu tega še naš doželni patron — s. v. Leopold. Današnji dan ima dunajski pobožni svet — in k temu prištevam vse stare ženiice in golobrade cerkovnike — velikansko skupen izlet v po železnici pol ure od laljen Klosterneuburg, kda leži v cerkvi pokopan naš svetnik, sv. Leopold. Da te pobožne romarje vleče tija sama gola pobožnost, je istina; a da ima pri tem tudi tam kašnja samostanska klet — Kranjec bi dejal kar kratko: štiftskeuder — velik upliv, tega še ti romarji ne tajé, nego po dokončani kratki, a krepki molitvi zberó se navčno vsi tam, kder se izvrstno vino dobiva v štirovoglaticah steklenicah. Ter Vam je molitev in še krepkejša pijača! „Preces jaculatoria“ tud' tukaj ne izgubé svoje moči. Gdor je bil kedaj na ta dan v tem srečnem kraju, ta me gotovo razume, i toliko laže razvi i, ob kako nebeško veselje so pripravili nesrečni beli metuljčki pobožne romarje in nas brezbožne gledalce in opazovalce. A naj bo! Za to, kar smo tukaj zamudili, hočemo se pa pri drugih prilikah okoristiti, in teh ne bomo pogrešali kajti koncerti in vsakovrstne zabave se bodo odslej naprej vrstile po različnih dunajskih lokalih.

Prešli teden je bil jako miren za avstrijsko politiko, naš državni zbor tako tihe delu in zboruje, kakor bi ga ne bilo na Dunaji, in če bi novin ne imeli, bi res ne vedeli, da je še živ. Kar se tiče železniških predlagov, živa duša nič ne ve. Nekateri poslanci mislijo vlado interpellovati zaradi predelske žele-

znice in radovedni smo na ministrov odgovor. Zadnjič sem Vam pisal, da je naše upanje na slabih nogah, in uredništvo mi je odgovorilo da ima v tej zadevi veselejša poročila z Dunaja, a videli boste, da sem jaz žalibog! — zanesljiv prorok, kajti ne ministerstvo ne državni zbor ne bosta za radi li nane miserije nobene črte ali proge predlagala. Tako sedaj stvar stoji, in če bi se na boljše stran to vprašanje zavrtelo, bi bil vesel gotovo tudi Vaš dopisnik.

Naše novine, katerim nigdar građiva ne izmanjka, pečajo se sedaj mnogo se zopetnim zaporom groja Arnyma i veselje je čitati predmestne organe, ki Bismarcka slikajo kot novega španjskega velikega inkvizitorja, in prepir mej pruskimi in avstrijskimi novinami je res tak, da, ako bi bil mir od teh olvisen, bi uže davno imeli novo vojno mej Avstrijo in Prusijo. Dobro, da pri tem prepiru nij videti krvi, ampak da teče samo črnilo! Tudi se Zubovičem, smeim jezdicem, ki je pot z Dunaja v Pariz preje nego v štirinajstih dneh dovršil, se naše novinstvo mnogo peča; smešno pri tem je le to, da to zmago slavijo kot neznansko pridobitev za Avstrijo, više skoro cenijo to dejanje, kakor ono severne ekspedicije. Se ve takim ljudem, ki nijso imeli ta teden ničesar pisati, ker se nij zgodil noben čuden umor, samovmor, ali ker se nij vršila pred sodnjo nobena p.kantna obravnava, je vsaka kost dobra, da jo od vseh strani obglolajo ter jo po tem to v dolgih vvodnih člankih ali v izvirnih (ka-li?) dopisih lahkovernemu občinstvu za drag denar prodajo.

Ministerske poti nijso s cveticami postlane. Teden je imel filozofični professorski kolegij novega professorja predlagati namesto v Berlin ošedšega prof. Vahlena. Pri tej priliki je prof. Miklošič, in za njim vsi drugi razun enega, protestiral proti ministerstvu, ki pri podeljenju ene ali druge stolice ne oziraje se na predloge prof. Kollegij, podeljuje službe po svoji lastni volji. Oni dan so medicinski professorji proti takemu ravnanju protestirali, sedaj pa še filozofični, ki so bili vedno na dobrem glasu zaradi svoje udarnosti in mirnosti. To bo pač kaj izlalo, in kaj bo ministerstvo odgovorilo proti takim protestom?

Ker sem uže pri vsučilišču, naj Vam tudi od tukaj nekoliko poročam, če tudi mi nijso razmere tako na drobno znane. Kakor sem poizvlel, nij letos toliko slovenskih dijakov na Dunaji, kakor prejšnja leta. Uzrok temu je menda draginja. „Slovenija“, društvo takejšnjih visokošolcev, ima le malo članov v primeru s prjšnjimi leti, ko jih je bilo nad 100. Predsednik društva je g. Slanee, iz Stirskega doma. Tudi mislijo letos dijaki Proširna na čast baselo napraviti. Pri petji bodo pomagali tudi Hrvatje ki se menla v zahvalo, da je slov. društvo dva poslan. k' tvorenju Zagrebškega vsučilišča poslalo, kaj radi Slovencem bližajo. To je tudi prav! kedaj bodo besela in s katerim programom, Vam bodem uže o priliki obširneje naznanil.

Konec tega tedna so bile volitve v odbor društva za bolne dijake. (Stud. Krankenverein). Mej juristi in filozofi so zmagali samo nemeci; v odboru sedi sedaj nič več in nič manje nego pet Goričanov. Da se je od nemške strani tako malo letos agitiralo, to je čudno, a smešno bi bilo, da bi hoteli dijaki to društvo, ki ima nad 60 tisoč kapitala, na narodna tla postaviti in tako učiniti to, kakor v Gradcu, kder nij uže dijaki ne ene ne druge narodnosti nobne posebne podpore. To društvo, ki za 2 letu goldinarja ponuja bolnemu dijaku postržbo; zdravnika in zdravila, je pa vse hvale vredno in pogubno bi bilo, ak' bi se tudi na to boljše strankarstvo in narodna politika prenese. Novo izvoljeni odbor naj ne pozni pri tem delu politike, ampak naj gleda samo na blagor društva in bolnih dijakov. K. M.

Pavlina je zbežala od okna. Kako to, da nij bil danes v šoli? Vsaj nijso bile počitnice i ne praznik. Pregledala je cel koledar, toda nič nij tam našla.

Celi dan se nij prikazala k oknu. Še le zvečer, ko se je zablížela znana lučica v naprotnem stanovanju, se je prikrala na navčno svoje mesto. Lampa je menda danes gorela zastoj. Zvezda je tekala po sobi, malo se usala in gledala v knjigo. Potem pa pristopila k oknu. Nij odgrnila zagrinjala, da bi pogledala na vreme. Stala je tu po konci in radovedni Pavlini se je zdelo, da gleda k njej. Dasiravno je dobro vedela, da jo zaradi tme ne more vidéti, je vendar odskočila nazaj. Šla je brzo spat. Toda nocojšno noč se jej nij nič sanjalo: bili so sami mraki, megla, ki splavajo v nič.

Zjutraj je vzhajalo solnce, ali Pavlina ga nij pozdravila. Minulo je polné in v stolpu je othila ena. Pavlina se je oddahnila in pristopila k oknu. Konečno je bil prost pogled! Uprla je svoje oči tija, na mizo, pri kateri on piše, na skrinjo, iz koje si izbira knjige, na venelo azalijo, koje mu nikdo ne zaliva. Pavlina gré še dalje v okno.... Ah! Zopet je on tu stal, ter se priklanjal. Vsa uničena je Pavlina edstopila. Je bila mari njena tajnost izdana?...

Ko se je jelo mračiti, prižgé Pavlina svečo, ter se vsede k svojej mizici k šivanju. Slučajno je sedela pri oknu, pogleda po strani tija, toda naproti je bila tma.... njega nij bilo doma.... vreme je bilo lepo.... toda če bi bil vendar tam? Pavlina je trlno v sreli zvezdala zagrinjalo, da bi se ne videlo sem. (Konec prih.)

Politični pregled.

V drž. zboru še zmerom pretresujejo delniško postavo, posebno živa debata se je vrtela okolo kaznenskega oddelka te postavo. — Nova kaznenska postava izročila se je odseku 15ih. Klepsch je utemeljil svoj predlog glede uredbe pravnih zadev starokatoličarov, na kar se je njegov predlog izročil konfesionalnemu odseku. Zschok je vlado interpelloval zaradi pontebeske železnice. — V poslanskih krogih zdaj cirkulira interpellacija zaradi predelske železnice, katero bodo stavili menda še ta teden naši poslanci. — Dr. Heilsbaeg je predlagal, da bi se raztegnile obravnave o malenkosti do zueska 50 gl., kor so se prepričali juristični krogi, da dosedajna meja, 25 gold., ne zadostuje razmeram in praktičnem potrebam.

Cesar se je vrnil iz Pardubie na Dunaj; Cesarica je uže pred njim odpotovala naravnost na Ogrsko v Göllöb. — Vrateč se je Cesar bil v Pragi in obiskal starega, bolanega cesarja Ferdinanda; sprejela so ga v Pragi razne korporacije in ljudstvo ga je povsod navdašeno pozdravljalo. — Županu Hulež-u je Cesar obljubil, da se bo kmalo zopet vrnil v Prago, pa za več časa. Ta obljuba je sama na sebi tako važna, da se prav lahko sklepa, da bole Cesarjevo zopetno potovanje na Česko imelo kake nasledke glede Avstrijske notranje politike. — Resnica je, da je nekaj časa sem postala ministerska kriza stalna rubrika v vsih časnikih, ustavovernih in federalističnih. — Ustavoverni listi se trudijo na vso moč tajiti, češ da Auespergovo ministerstvo trdno stoji. — Zlaj pa naonkrat Lvovske oficijozne novine prinašajo uvoden članek, v katerem se naznanjajo spremembe v notranji politiki ter se dvorjavi staročeskem vodjem in psuje ustavoverna stranča. Še celo nekateri ustavoverni listi ne morejo popolnoma oporekati fakt, da se v visokih krogih nekaj posebnega namerava in da zvezda tega ministerstva nekaj časa sem ošvedno pada. Nekateri federalistični in klerikalni listi hočejo celo vedeti, da bomo dobili v kratkem novo ministerstvo.

Pregovor je, da se h. . . . . toliko časa na zid mla, dokler res pride. —

Ko je cesar iz Českega prišel na Dunaj, je sprejel ministra Auesperga in še druge ministre; sklepa se iz tega, da so se ministri pod volstvom Cesarja posvetovali zaradi železniških uprašanj. — Kesneja so imeli ministri posvetovanje o tem uprašnji in kakor se sliši bode minister Bauhans prihodnji teden odgovoril v drž. zboru na razne interpellacije v železniških zadevah in ob enem razložil stališče vlade glede vsih projektiranih železnic. — Drugi teden bomo morda vendar enkrat zvedeli, kako osodo bode imela naša železnica.

Dalmatinski namestnik Rodič hoče odstopiti na vsak način, ker je razžalen po interpellaciji italijanissima Monti-ja, kateremu je minister Stremajer odgovoril na vprašanje, če se bodo dalmatinske šole res poslovanle, da to nij res, ampak da se bo podučevalo v obeh jezikih. Rodič je ob svojem času tirjal, da srednje šole za slovanske Dalmatince morajo biti vseskozi slovanske, minister pa drugače postopa in ne drži obljube. — Namesto Rodiča postane menda njegov svak, general Jovanović, namestnik. — Ta gospod pa je nekda tudi vnet Hrvat; torej to imenovanje ne bo pomenilo druzega, nego spremembo osebe. Nekatero novine celo sporočajo, da Rodičeva zadeva močno pospešuje krizo. — Čudno je da hrvatski jezik v Translajtaniji je zrel za univerzo, v Cizlajtaniji pa še za srednje šole ne. — Ali nij to prava zmešnjava pojmov?!

Mej Mlado-in Staročehi je začelo posredovanje zaradi sprave; tudi to pomeni nekaj.

V Črnogori se zmerom vre; Turška, je sicer kaznovala 32 Turkev na 20 let zopora, toda Črnogorci nijso s tem zadovoljni. — Nekateri listi menijo, da vtegne kaj nastati iz tega.

V Srbiji so dokončane volitve v skupščino, voljeni so večiuoma konservativni vladi vdani kandidati. — O političnih strankah v Srbiji tako nij govora; vsa srbska politika meri na osvobojenje Slovanov na Balkanu od turskega jarma.

Na Ruskem je policija zasačila neko zaroto proti vladi. Nič manj nego 3000 osob je v za-

Prijazno je sijalo večerno solnce na posnežene straheljubljanske; tajalo je led in sneg, ki je po žjebu uže v vodo spremenjen curkal na tla. Sijalo je tako prijetno, močro obzorje, tako spominjalo na pomlatsne dneve, da se je Pavlina merala nasmehljati. O! prě okno. Kako čvrst, čist zrak jej pihlja naproti. Pavlina se nagne ven i zataknišči k'jukico pri oknu, je gledala doli. Kapljica za kapljico je padal raztajani sneg na tlak, kjer se je voda otekala v male lužice, v kojih so si otroci veselo močili male nožice. Travnica lačnih vrabcev prileti pod okno, iskruje, če jim je kaka nsmiljena roka nasipala tam pšenice. Vsa je dihala s takovo čvrstostjo, s takovo ljubeznijo k življenju, da je bila Pavlini tako mile pri sren, k vsemu temu so je črta iz bližnjega predmestja vabljiva melodija „naa lolineate“ na liški flacinet. „Občuti tudi on kra oto lezi doeva“ si je mislila, „čuje tudi on v svojem sren to pomlatsno pesen, ki mi jo lehkí v trič' prinaša? So posvetili tudi njemu v temno izbičo s' neni žarki? Ah ne, njega zdaj nij doma, i nijma človeka, ki bi skrbel zanj....“ Sočutno je pogledala k nasprotnemu oknu, ki je bilo navadno zaprašeno.... toda prestrašena se zopet umakne nazaj. Okno je bilo široko odprto, za njim je stal on, otožno v zid oprt. — Še enkrat je pogledala gori, ne brez dvombe, to je bil on! Stal je tu oprt na zid, tako, da ga je videla v obraz, roké je imal na prsih navskriž, premišljeno se je nasmejaj, sklonivši svojo glavo k pozdravu.

poru in nameravalo se je celo obeno preiskovanje po celem Petrogradu. — Nekda so visoke osebe vpletene v to zaroto, katero preiskuje zdaj nalasé za to postavljena komisija. — Na Ruskem je tudi uže začelo vreti; narod želi več svobode, absolutizem mora tudi tam zginiti, svoboda mora nastopiti po vsej Evropi. —

Na Španjskem so bili Karlisti zopet potolčeni pri San Marcos, zdaj so se pomaknili v hribe in republikanska vojska jih preganja. — Karlisti in republikanci so pri San Marcos požigali in pobijali, da je bila groza.

Vidi se, da je prišla razkačenost do vrhunca. Mnogi listi pišejo, da don Karlos ne more več dobiti denara in da v hribah, kder je zdaj hud mráz in visok sneg, se ne bo mogel več dolgo držati. —

Medicinski študentje v Parizu so napravili veliko demonstracijo proti novemu profesorju Chausfard, ker je klerikalec. Kričali so: Calotte, „proč z jezuiti“, „proč z ministrom.“ Za to je medicinska fakulteta za en mesec zaprta.

Italijanska policija je te dni potegnula v zapor laškega načelnika internacionale, Franciška Nattu v Florenciji. V njegovem stanovanju so našli cel arhiv internacionale se zapisnikom členov, domačih in tujih, ravno tako vse dopise in pečate. V tožbi bude 61 zatoženih poklicanih pred poroto zaradi udeležbe „zarote.“

Razne vesti.

(Udom političnega društva „Soča“): V sled oboroževnega sklepa bo v nedeljo, 29. t. m. javni občani zbor v Solkanu v Batističevi dvorani. Začetek točno ob 3½ uri popoldne. Na dnevnem redu so sledeče točke: 1. Peticija do ministerstva, da se precej začne izp. ljavati postava zaradi zemljišnih knjig, to je, da se te knjige skoro delati začne. — 2. Resolucija, da se društvo popolnoma vjema s peticijo za predelno železnico, ki se zdaj podpisuje na Goriškem in da se nadeja, da slovanski, posebno pa slovenski poslanci ne bodo nasprotovali tej črti, od ktera zavisi blagostanje ali pa revščina slovenskega naroda. 3. Govor o splošnem političnem stanju s posebnim oziranjem na naše domače razmere in posvet gledé bodočega postopanja društva „Soča.“ — 4. Nasveti in predlogi družabnikov.

Odbor prav uljudno vabi, da se udeleži tega javnega občnega zboru ne samo mnogo družabnikov, ampak tudi družih Slovencev in družabnikov, ker je to postavno in po statutih našega društva dopuščeno. Vazna vprašanja, o katerih se bo le govorilo in sklepalo morajo zanimati vsacega Slovence na Goriškem, kar naj slovensko ljudstvo tudi dejansko dokaže s tem, da se v obilnem številu udeleži zboru.

(Dr. J. Orcel) notar v Ljubljani, eden najčestitejših veteranov med slovenskimi narodnjaki, skoz in skoz pošten značaj, bivši poštupan v Ljubljani, odbornik km-t. družbe in spisatelj mnogo podučnih kmetijskih člankov v „Novicah“ in podpiratelj tega lista od prvega začetka, je umrl 18. t. m. Pred tremi dnevi ga je zadel mrtvoud, padel je čez stopnice in po tem ni več iz postelje vstal. Ravni je bil rojen v Tomaju na Krasu, ko je dovršil studije v Graču in na Danaji, je postal advokat v Ljubljani; on se je precej začel baviti se slovenščino in je bil eden prvih soledalcev „Novic“ in menda tudi prvi advokat na Slovenskem, ki je začel pisati slovensko; pod absolutistično vlado je imel zaradi naroinjaštvu situosti od vladne strani, katera ga je za nekoliko časa ostavila. Kasneje pa je zopet postal notar in je vsvoji uradni mnogo slovenskega pisal. Bil je začetnik izsušenja velikega močvirja pri Ljubljani in sploh mnogo zaslužen za slovenski narod, posebno pa z oziranjem na kmetijstvo, katero je vedno čez vse ljub. Domača zgodovina ga bo zabilježila med prve rodoljube in dobrotnike narodove. Bodi mu zemljica lahka! —

(Solkanska čitalnica) bo le imela v nedeljo, 29. t. m. veliko besedo v Batističevi dvorani, katera se začne kmalo po dovršenem občnem zboru polit. društva „Soča“, tako da bodo vsi rodoljubi, ki se bodo vdeležili občnega zboru tudi lahko pri besedi solkanske čitalnice ostali. Zanimiv program, katerega bodo izvrševali sami domači solkanski pevci in igralci in igralke, prinesemo prihodnjic. Po besedi bo domača zabava mej večerjo; peli bodo razni pevski zbori itd. Ker bo 29. t. m. v Solkanu prava narodna slovesnost in ker bo drugi dan velik somenjš v Gorici, se je nadejati mnogo občinstva iz vsih krajev.

(Nov imenik porotnikov.) Za 4. sesijo porotnikov se je pri okrožni sodnji v Gorici v javni seji pod predsedništvom dvornega svetovalca viteza dra. Visinaja 10. t. m. sestavil nov imenik porotnikov, v katerem nahajamo več Slovencev, kakor navadno, namreč sledeče gospode: Andrej Robič iz Rihemberga, Bartolomei iz Solkana, Dr.

Lavrič, Baudelj Franc iz Gabrije, Faganel Jožef iz Oseka, Faveti Ant. iz Skrilj, Scalettari iz Mirne, Dr. Jakopič. Dr. Abram, Jakopič Ant. iz Smartnoga, Carnelli iz Kanala, Cotič Janez iz Ločnika, Jak. Komel iz Ajševice, Kolerič Jožef iz Gorice in Anton Segala iz Kanala, vseh skup 15 Slovencev, pa 21 Italijanov, mej katerimi jih je nekoliko, ki znajo Slovensko.

Zaradi tega, se ve da, ne bo še nobene slovenske obravnave pred porotniki, dokler ministerstvo ne postane pravično in usliši dotično prošnjo goriških Slovencev. Sesija se začne s 1. decembrom in bo le trajala 6 tednov, ker je prav dosti obravnave pripravljenih.

(Šolske vesti.) Učiteljski preskušnji na star način se je polovrglo 9 učiteljev, 7 Slovencev in 2 Italijana od Slovencev so dobili 4 spričevala št. 3. 3 pa bodo morali preskušnjo še enkrat delati, ker so dobili spričevalo 4. vrste. Italijana sta oba dobila spričevalo sposobnosti št. 3.

V 4. razred vadnice v Gorici se je uže letos oglasilo čez 20 učencev, vkljub nemški pripraviljavnici in gotovo je, da se bodo vsega več, pa nemščine tudi toliko naučili, kakor na „Vorbereitungselasse.“ Drugo leto bo na vadnici tudi 5. razred in tako postane sčasoma ta šola mestjanska po novi postavi urejena.

G. Benedikt Poniž, dosedaj učitelj v Ajlovščini je imenovan za učitelja na goriški vadnici. Namesto njega bo začasno podučeval na ajdovski ljudski soli dečke gosp. vikarj Gabršček, dekleta pa novo imenovana učiteljica gospodična Črnuj. V začetku prihodnjega leta bo prvi deželni učiteljski zbor v Gorici. Šolski svet se je obrnil na mestni magistrat s prošnjo, da bi tudi on kaj pomagal k stroškom tega zbora, posebno ker bo z njim združena razstava učnih pripomočkov, a magistrat je odgovoril, da se ne more ozirati na prošnjo tega sveta, ker je po dež. zboru spoznan kot nepostavna in neveljavna korporacija. Šmeks Stremajer!

(Tatvina.) Petek po noči so nepoznani tatovi skozi klet ulomili v štacuno gosp. Kogoj na Korenju. a pri spravljenji bili so okorni in so v neko posodo zadelo la pada ropotaje na tla, gospo linjo in dekle ropot zdrnili in začeli na pomoč upiti. Tolovajji prestrašeni, popusta vkradeno blago in jo brzo pobrišejo v temno noč. Nocoj pa so tatje vlomili v Ritterjevo palačo na Korenju.

(Napad.) Soboto večer ob 11 uri je bil neki ptujec pri javnem vrtu zavrtno napaden; denara nij imel pri sebi. Potepuhi so ga grdo potolkli, tako, da je ves krvav v gostilno k „ogrski kroni“ došel! Kedar bo sl. policija vednim tatvinam in javnim napadom v okolišja prišla? ali nij to grdo za s civilizacijo vedno ponašajočo se Gorico?

(Družabnikom) naša briska kapljica jako dopada. Kakor smo uže na tem mestu poročali, je kupil nek dunajčan 1500 velrov briskega vina, katero so naši Brici te dni, okoli 80 vozov, v dolgi vrsti, prvi voz je bil s svetilkami okinčan, skozi glavne ulice demonstrativno na kolodvor otlpelji. Hal! brici se letos lahko z božjo kapljico ponašajo!

(Policija naj sodi!) Ponedeljek sta se dva elegantno oblečena (vili se, da civilizacija in elegantna oblačila vse eno) italijana v gospodski ulici zgrabila in toliko časa s policama drug drugemu po butici udrihala da sta je na drobne kosce razbila. Pa kaj mislite, da je bilo dobiti o poludne enega policaja? kaj še, okoli stoječe ljudstvo je komaj razpodilo, in pamirilo. Živela naša policija!

(Železnica zametena.) Od Šempetra do Divače je burja od 14. do 15. t. m. nanesla tako v liknisk-zameto, da je bila postaja Divača popolnoma pokopana pod snegom. Zato je bil promet težavljiv 14. 15. do 16. t. m. popolnoma ustavljen in promet p.št. h. ali osebnih vlakov le do Št. Petra mogel. Med Šempetrom in Divačo je celo en osebnih vlak tako zamalo, da je skoro pol dneva v snegu obtičal in da so morali pasžirji v vagonih lačni in žejni čakati rešitve.

Od 16. t. m. popoldne naprej je promet na—južni železnici zopet reden. Kras pa burja sta temu kriva in vidi se iz tega, kako silno potrebno je p. g. o. z. d. v. n. j. e. K. r. a. s. a.

(Društvo „narodna tiskarna“) v Ljubljani bo le imelo 29. t. m. izredni občni zbor v prostorih lastne tiskarne v Tavčarjevi hiši. Na dnevnem redu so sledeče točke: 1. Prodaja mariborske tiskarne. 2. Dopolnitna volitev v upravni odbor. 3. Nasvet zavoljo časopisa „Slovenski Narod.“ Tisti delničarji, ki se hočejo vdeležiti tega občnega zbora, morajo pri društveni blagajnici položiti svoje delnice vsaj 5 dni pred zborom.

(Nesreča na železnici) se je pripetila blizo Bologne na Italijanskem, dva vlaka sta se zaletela in hudo poškodovala; 52 oseb je ranjenih, 8 pa mrtvih.

(Glasbena matica) je zopet izdala 2 kompoziciji, namreč eno koncertno varijacijo slovenske pesni „po jezuru“ za glasovir od Försterja, pa slovensko mšo od D. Fajgeljina v Tolminu. Obe kompoziciji zaljšati slovensko glasbo, ena v čitalnici, druga pa v cerkvi. Glasbena matica po svoji moči prav lepe reči mej svet daje. Zato je treba polpirati in slovenski pevci, katerih je dosti, bi morali biti vsi udje tega koristnega zavoda.

(Goriška čitalnica) napravi v soboto 21. t. m. ples, pri katerem bo go lila nova, prav dobra godba dalmatinskega polka kakor se sliši, se bode vdeležilo tega plesa prav mnogo gospode iz mesta in iz dežele. S tem plesom začne čitalnica goriška zimsko sezono, katera obeta takih živanih veselje, kakor lanska, ker je čitalnica na dobrih nogah in se je nadejati, da letos še mnogo novih udov pristopi. Najbrže bode v adventu pred občnim zborom še ena beseda, po tem pa bode nov odbor sestavil veseljeni program za celo leto.

(Imenovanja.) G. Simčič, dozdej mestni tajnik, je imenovan e. k. koncipist pri namestništvu in ostane pri glavarstvu v Gorici; okrajni komisar goriškega glavarstva baron Wintsehau je postal e. k. glavar v Paznu, g. Fugie, rodom Slovenec, dosedaj glavar na Volovskem, je postal namestniški svetovalec in pride k namestnji v Trst. Gospod Dr. Hia c i n t Petris, dozdej komisar pri glavarstvu v Tolminu, je imenovan za namestniškega tajnika v Trstu.

(Novoletne Jeremije) imamo v Gorici; za Sailerjevo villo proti Soči je neka groblja podobna mali groti. Nek lovec hodi v tisti kraj čez nekoliko časa lesico čukat. — Oni danje uže mislil, da jo ima; neka rud čkasta prikazen se mu pokaže prod omenjeno jamo; lovec uže pomeri, v tistem hipu pa se prikazen vzdigne in lovec se priprča, da je meril v glavo rudečelase ženske; približa se groblji in zapazi pred seboj v Gorici poznano vlačugo z dvema potepinoma. Lovec ves prestrašen, ker bi bil kmalo vlačugo vstrelil in velike sitnosti se sodnijo imel, vzdigne pulico proti vlačugi, katera zbeži z obema „leibgardistoma“ vrad. Ko po tem pregleda jamo, prepriča se, da je bilo tam pripravljeno post-ljišča in da je vlačuga tam popolnoma prebivala. — To se je manla uže dolgo go lilo, pa policija nij zavohala to snažno jeremitišče, kakor se sploh ne briga za ponočno vandalično vpitje in škandalozno obnašanje teh nesrečnic po goriških ulicah.

(Srvatsko vsemu liče) ima, kakor „Narod“ piše, do sedaj 290 poslušalcev. Mej temi so tudi nekateri Slovenci. To je pač mnogo za prvo leto in kaže, kako je bila potrebna ta univerza in koliko bo koristila v bodoče.

(Na Tolminu) so nam piše: V nedeljo 15. nov. so imeli Polabinci zbor zaradi mlekarije. Statuti so se prgl. dali, potr. ali. Predsed. val je gospod Doljak dekan v Tolminu kot glavar o seka gor škega kmetijskega društva v Tolminu. Branje in razlaganje pravil je trajalo dosti časa, in končeno so pričujoči, ki so pristopili društvu, sklenili in odločili v §. 2 omenjene zneske namreč, da ima društvo za z. l. j. ineti 30 deležev vsak za 20 gld. z 6% obrastimi na leto. Tuli so volili odbor 5 oseb, ki imajo vse pripraviti. Kur je treb. t. da se začne; torej je ta osnovni odbor. Predsednik je gospod Nace Kovačič župin od St. Lucije, odborniki so: Janez Luznik, Andrej Leban, Janez Kavčič pa Andrej R. je. Statuti se po lajo hipoma viši gosposki. Zdej želimo temu društvu murljvost in dober uspeh. Srečno je že zadosti vsj v zač. tku, ker dobi od ministerstva za poljedelstvo po kmetijskem društvu v Gorici veliko denarno podporo, da n. a. c. p. i. o. s. d. o. in orodje. Živili vrli možje, ki so prevideli korist in prevzeli to delo!

(Čudna sprememba vremena.) Letos se je pač stari slovenski pregovor: „č. s. l. n. e. s. v. e. t. e. g. a. M. u. r. t. i. n. a. d. a. n. s. i. j. e. j. e. v. k. r. a. t. k. o. m. s. n. o. g.“ v „avstrijski Nizzi“ obstinil. V za l. n. j. e. m. l. i. s. t. a. s. m. o. s. e. h. v. a. l. i. l. i. z. l. e. p. i. m. v. r. e. m. e. n. o. m. p. a. p. r. e. c. j. d. r. a. g. i. d. a. n. k. a. r. s. e. n. a. l. o. m. a. n. a. m. j. e. z. i. n. a. d. o. š. l. a. m. i. n. o. l. i. t. e. l. e. n. j. e. s. n. e. ž. i. l. o. i. g. o. r. i. š. k. e. o. k. o. l. i. c. e. h. r. i. b. o. v. i. s. o. z. d. e. b. l. o. s. n. z. n. o. o. l. e. j. o. p. o. k. r. i. t. i. R. s. t. j. e. p. a. u. z. e. m. l. o. p. r. a. v. e. z. N. i. z. z. n. j. s. i. b. o. l. e. t. u. l. i. a. v. t. r. i. j. a. n. s. k. a.

Pa to so le mimogrediči nagajivi vetrov, kateri gotovo na odzvanajo lpi Gorici z travstvenemu imena i lep. g. a. p. r. i. l. e. v. k. a. „avstrijska Nizza“ slavnega statistika g. Coerniza, kajti uže od nelejje sem nam zopet sije solnce pomladansko, pozabljen je sneg i burja.

(Water božjo na P. l. a. n. c. i. t. i.) v Gorici so nocoj okradli neznan tatovi; ubili so drago šipo pa vzeli so 2 srebrna srca in zlato ul. n. r. a. z. i. n. a. — Za j. u. z. o. m. a. l. o. s. o. s. e. p. o. s. t. o. p. l. i. c. e. r. k. v. e. n. e. g. a. r. o. p. a. — B. g. m. e. l. e. t. o. s. j. e. t. a. t. v. n. a. n. a. d. n. e. v. n. e. m. r. e. d. u. v. n. a. š. e. m. m. e. s. t. u!

(Praktični poduk) o saljereji za o trase na dež. lni kmetijski šli je trajl tri dni, od 16. do 19. t. m.; vdeležilo se je menda samo 14 slušateljev slovenskih, namreč 1 iz Tomina, 1 iz Koburila, 1 iz Ponik. v, 1 iz Cerkljanskega, 1 iz S. žane, 1 iz K. m. n. a. 1 iz Renč, 1 iz Vertobje, 1 iz Standreža, 1 iz Krojca in, drugi iz Gorice in bližnje okolice. Brici, ktere bi moral največ zanimati po luk o sadjereji, se niso, kar nič vdeležili. Pa Rihenberg, Dornberg, Prevačina? saj tudi tam sadjereja mnogo novev donša. Ali tam kar vse spi? — Sploh je bila vdeležitev premala, to je treba grajati. — Poduk je bil jako zanimiv in je g. Kuralt poslušalocm vse, kar je dopoludne teoretično učil, popoldne praktično pokazal na vrtu kmetijskega društva. — Zdej imamo toliko prilike s. kaj naučiti, posebno na polji kmetijstva, a l. n. še prevelika mláčnost naš t. a. r. a. — Naj h. o. d. a. t. o. d. o. b. r. o. m. i. š. l. j. e. n. o. p. i. n. a. z. a. p. r. i. h. o. d. n. j. i. c. — Drugi poduk o sadjereji bode marcija meseca.

(Dobro sredstvo proti mrčesom.) Gospodarski list piše: Nek vrtnar je imel zelo veliko mrčes, mišli

in drugih mrčesov v polju in na polji. Vse je poskusil, pa le malo dosregel. Prijeti se da je oddal klet trgovcu, ki je v njej potem hranil kameno olje (petroleum). Kmalu so zginele poljane in miši iz njegovega hrana. To mu pokaže, kaj da ima storiti proti mrčesom na polji. Napolnil je izpraznene sole, v kterih je bilo kameno olje, z vodo in: s to je polival vrtno zemljo. Vsi črvi, hrošči so zginele kmalu potem. Poskusili moremo tudi mi, le to svetujemo, da so rabi zelo stanjšano vodo, sicer bi trpele mlade rastlinice, ker kameno olje usori korenike.

Kmetijske in trgoveke vesti.

V društvu je moč.

Slovanom se povsod najbolj dopada kmetovati; kmetijstvo jim je bilo in jim je še danes naj ljubše opravilo, s čimur se naj rajše pečajo. Človek bi torej mislil, da so pri tem delu prvi, da so naj več napredovali izmed vseh drugih narodov. Zlito bog temu nij tako in razun Čehov so vsi drugi zaostali, tako tudi mi Slovenci, azopraviu niso vsi kraji enaki. Na Polmiskim n. p. obdelavajo zemljo, kar morejo, dobro in pri no, ali kaj novega, boljsega vpletati je težavno in kaj po časi se napreduje. Da bi druge puag kupavali, nij len ko jih preprčati, še manj pa, da bi svoja gnojšča po novem, pri dragih narodu uze davno vpeljatem načenu narejali. Če hošiš po vaseh vedno so vidiš, kako se iz gnojšče vodi in odloka, reki bi smetana gnojja. Ljudje hodijo po sveto, vadijo gnojšč po novem načinu narjemih, pa miče ni, še starega kopti popustil. Vendar se je boljsega naučiti, ker je glade cest pro 20 leti prav tako bilo, a zdaj bi uže vsak hrbovce v samoti cesto rad pred mišimi meli. Glede satorije so tu i prevideli, da bo treba drugače delati, ker je to vedno premalo sadja Bricom, ki pašajo po gorah 10 denar.

Kar se tiče živine, skrbijo vedno bolj zanjo in reči se mora, da je lepša od prejšnj. Okusno frišno maslo so po gorah narejali, gladé sira pa se nijso gorjani nič kaj kazavali.

Ze davno so začeli pr tresavati, kako bi se dal sir zboljšati, zlasti, ker je kak sirar nekatere hleba izvanredno dobro pridelal, drugih pa ne. Naloga je bila: okusne in tudi bolj hranjive sire narejati. Ko je leta 1863 kmetijsko društvo iz Gorice imelo javno sejo v Tolminu, enoglasno se je sklenilo, da se mora iz svajca poklicati kak izurjen sirar v deželo, ali da se imata v Svajco poslati 2 takajšna mlekarja, da se tam naučita sploh mlečne pridelke zboljšati. Toda pretekla so leta in leta, in naredilo se ni nič, ker se nij mogel potrebiti denar zložiti. Leta 1873 so je pa kmetijskemu društvu v Gorici posrečilo, da je dobilo od ministra za polje-lelstvo nekaj denarne podpore v gori rečen namen. Zares pride iz Svajca mlai sirar na planino Razor v Polubinski občini. Ta vidi, da so vse naprave prvotne, stare javne, pred vsem si tedaj naroči primeren kotel, ki pa prekasno pride na planino, vendar poskusi mlekar kolikor mogoče narediti, ali posrečilo se mu nit.

On odide nezadovoljen češ, da se ne more napredovati. Vendar nijso obupali možje in letos pri le drug svajcar, gosp. d Hitz, iz poskuševališča v Thun u v Bernskem kantonu. Ko pride, pregleda Razor in skoro vse druge planine na Tolmiskim in Bovškem in nič kaj se mu nijso dopali sani, orodja in način delovanja, tudi ljudje so dvomili ali bo drugi posušnja boljša od prve; toda po pregovoru "Korajža velja" začelo se je. Stan v Razorju se pred vsem kolikor mogoče na hitrem popravi, napravili so saj nekoliko primerno mlekarstvo in klet, hleva za živino pa nijso mogli to leto narediti. Nek vaščan mu pa svatva, naj se ne loti prvega dela, ker nij varno, in zares reče prvi dan staremu mlekarju, ki je trdil, da jih ne bo gospod učil, naj sam dela, da bo videl tukajšno navado. Ta se brani kar se da, na vse zadnje moral se je vdati in gletje tukajšnje mleko se nij hotelo zasiriti po nikakem. Denil je bil nekaj v mleko, ali kakor so govorili, da ga je zacopral. To videti se svajcar le zasmaja, češ da so mu take copernije že znane, vlije nekaj posebnega soka v mleko in zasirilo se je kmalo. Na, zmagal je hudobijo, in kmetje so mu bolj zaupali, zlasti ker je novi mlekar mnogo več skute napravil, kakor je navada bila. Prostorov, posode in orodja nijso hoteli pastirji tako natanjko snažiti, kakor je ukazal novi mlekar. Ker je pa mleko tako občutljivo, kakor vino, lotil se je sam tega dela, in to je ljudjem zopet kaj dopalo. Po starem so pri kuhnji gorkoto mleka s palem merili, in nikdar pri enaki gorkoti debeli, ker je palec kaj slab gorkotomer; on jih je učil thermometer ali gorkotomer rabiti, in vse je prav. Tudi je treba paziti, da se v kleti gorkota ne spreminja kakor zunaj, ker zahteva sir neko rednost v gorkoti, kedar vre. Druga mora biti gorkota v začetku, sredi in pri konci vrenja. Poprej nijso imeli tudi preše ne, temuž so kamne na sir devali, zdaj imajo prešo i. t. d. i. t. d. Stari sirarji nijso mogli dobrega sira narejati, ker je pri tako pomanjkljivih pripravah nemogoče enakih in hranljivih sirov pridelavati, tedaj nijso naši mlekarji toliko krivi. Še letos je bilo težavno sir toliko zboljšati, in go-pod Hitz zahteva, da se mora drugo leto še več storiti, stan bolj vrediti, štalo za živino napraviti in drugega več. Pri

vsem tem si je letos posrečilo, dobili so za sir veliko več, ko poprejšna leta, in pralali so Eumantlerja, nekaj ovčjeja in nekaj Tolmiskoga gospodu Merču v Gorici. Zato, in ker je gospod mlekar tudi p kazal, da zna travo kositi in orati bolj ko naj boljši detavec, priljublil se je ljudem, in njegi apliv bo še večji, ker se slovensko učil, in za silo uže govori.

Letos je imel enega samega pravega učenea, in tega so v vojake vzel, drugi leto jh bo imel več, to pričakuje ležala od mladih gospodarjev, kajti vse poskujuje stanjo kakor vsaka štla. Naj bi se Polubince od njegatuli naučili, živino krmiti in gletiti po Svajcarsko, saj so Svajcarji v tem prvi mojstri. In tega in še več se je naučiti, če so naši kmetje zares pametni. Sanje namreč gospod ritz v Polubinu in okolici posebno društvo za mlekarstvo, katero boče, kakor po leti na planini, po zimi doma skupno delo, da se zboljšajo mlečni pridelki: maslo, sir in skuta. Taka navala je v Svajci in na Tirolskem, in marsikatera poprej ravna občina je obogatela, ker je po zimi skupno delala, kajti res je v društvu moč in napredek.

Ve se v ta namen n. pr. 50 kmetov združil, prihranijo vsi došči dela, časa in drv, ker namesto 50 hiš dela ena sama. Pridelki bodo gotovo boljši ker deli mlekar mojster, društveniki bodo dobivali večji zaske na enkrat, in vsi to bo delalo na to, da bodo živino bolj krmiti, in jo zlahtnili. Načrt pravil je uže zložen in če se društvo ustanovi to zima, mlekar mu bo gospod Hitz sam. Da bodo tudi v drugih krajih n. p. na Krasu, na Crkliškem i. t. d. to posnemali pričubujemo pa naši načrt društva, kakoršna in naj v goromenuj ali blžlah. Res oster je, ali to je po granjih skušnjah potrebno, da se v okom pride vsaki slepariji. Evo ga:

Prihod. Čel.

POSLANICA

Sliši se, da na Goriskem nekatere osoba ljulizavarujejo in jim celo denar izvabljajo, rekši jim, da so zastopniki zavarovalne banke „Dacia“. Da se v okom pride pomotam in zarad reda, naznanjam, da moji agentje in potovalci (katerih nij man nič v Gorici) imajo vsi redne pooblastila; zatorej prosim in priporočam gorko vsim dotičnim oblistnjam, posebno pa župansvom, da si vzamejo na znanje, da sem edini jez glavni zastopnik občene zavarovalne banke „Dacia“ za celo goriško grofijo z glavnem sedežom v Gorici (v bivši Gagoli jevi hiši v Reštelu) in da smejo zavarovalne pogodbe sklapati samo oni agentje in potovalci, ki se zamorejo pred domačimi oblistnjami opravičiti s po meni podpisanimi pooblastili. To vse za to, da se zabranijo sleparije, o katerih se zmirom sliši.

Glavni zastopnik zavarovalne banke „Dacia“

Jožef Salsa n. p.

*. Uredništvo nij odgovorno ne za obitko, ne zadržaj.

cenik izdelkov ajdovskega mlina

W. Jochmann

za 100 fl. dunajskih proti ročnemu plačila v avstrijski veljavi brez odbitka (škonto) in brez odgovornosti.

Moka št. I fl. 12.40. št. II fl. 11.50; III fl. 9.50 IV fl. 8.—; V fl. 7.70; VI fl. 5.— Gries fl. 14.—

Te cene se razumajo se žakljem vrelin ročnemu plačila. Pri večih naročbah vse 20 soll. pri centov boljši kap.

Nova zastopništva

se iščejo za eno važno in dobro poslujajo kupčijo. Zastopniki ne potrebujejo posebnih trgovskih znanosti, opraviti se da vse kakor postranski posel, opracki so lehkji, pa donašajo lepo provizijo. Ponudbe naj se pošiljajo hitro našemu upravnistvu pod šifro. A. D.

Javna zahvala

Podpisani se srčno zahvaluje gospodu diplomiranemu živinozdravniku Andreju Perkotu bivajočema pri Lizi v Gorici, da mu je bika in mlado janico gotovega pogina otel.

Priporočuje ga najtopleje p. t. občinstvu

Jožef Farčić
posestnik v Prešerji
pri Komnu.

V založbi tiskarne družbe sv. Mohora v Celovcu je prišel na svitlo:

Anton Janežič-ev

slovensko - nemški slovar.

Drugi popravljeni in pomenjeni natis. Melko vezan 2 gold. 20 kr. Trdo vezan s platenim lrtom 2 glt. 50 kr.

Dobiva se v tiskarnici družbe sv. Mohora v Celovcu in lukko se tudi naročevati pri vsak-slov. knjigarjih.

Priloge je slovarja: Spisek delavcev na slovenskem slovstvenem polji od l. 1850—1874.

Vz. učiteljem priporočamo:

Mali računar za 1. razred ljudsk h šol.

Navol, kako naj učitelj začutnik po pripo- vestih računati učil. — Ceni 50 kr. 1-3

Pri našem upravništvu dobiva se izvrstna knjiga Lukanova: „predeljska železница in državna pomoč“ v slovenskem in nemškem jeziku po 25 soll. — Ker je važno, da občinstvo pozna natanjčno prašanje, katero se bude morda še letos rešilo, naj posebno goriški Slovenci pridno segajo po ti knjigi.

Upravništvo banke Slovenij

da naznanja da za doplačevanje na delnice banke Slovenije tretji obrok (termin) za prvo polovico poteče 18. decembra t. l. Prvi obrok za doplačilo druge polovice pa izteče 20. decembra t. l.

Vabilo

k izdelbi največega po državi garantiranega hamburškega denarnega srečanja.

Ena preudija od 250.000 R. Mk. kakor druge dobitke po R. Mark 125.000, 90.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 30.000, 21.400, 20.000, 18.000, 15.000, 12.000, 203 dobitki po 210, 412 po 120 i. t. d. v skupnem znesku od 2 milijonov 915.420 R. Mark bodo gotovo razdeljene v 7 njih žrebanih mej interese.

Začeti s 1. razredom bode vsake 3 tedne eno žrebanje.

K iztrebanji pridejo sami dobitki. Vloga za 1. razred je za 1/2 del originalne srečke 1/2 tolarjev, ali f. — 88 a. v.

„ 1 celo originalno srečko 2 tolarja „ f. 3.50 „

„ 1 celo originalno srečko 2 tolarja „ f. 3.50 „

„ 1 celo originalno srečko 2 tolarja „ f. 3.50 „

Ga nij enacega podvzetja, ki bi bilo tako solidno in bi dajalo tako gotovost gleté izplačevanja dobitkov, zatorej priporočujem vsakemu, kder le hoče sreči roko podati, da se ga vdeleži, posebno, ker nij treba dosti denara za to.

Vse na oče, pri katerih je tudi denar, se izročujejo točno z veliko natanenostjo; tudi se uradnikom in drugim solidnim mestjanom radovoljno pošljeje nek t. r. srečke in natučni načeti na ogled. Obrniti se je k meni:

M. Steindecker
Bank- und Wechselgeschäft
Hamburg
Dammthorstrasse 35.

Oznanilo

Podpisano oskrbnistvo konkurzne mase naznanja s tem, da se bude od spodej navedenega due naprej v štacuni na Travniku rasprodajalo vse blago K. Socharjeve konkurzne mase in sicer obilna zaloga znanstvenih, lepoznanjskih in šolskih knjig v nemščini, slovensčini in italijanščini, šolske priprave, papira, p. res, spanskega vezka, svinčnikov črnila itd. itd. vse to po 25 odstotkov nižji od ravadne cene.

U Gorici dne 16 novembra 1874.

OSKRBNISTVO
Konkurzne mase K. Socharjeve.